

Navodila za izvajanje rednega cepljenja otrok proti pnevmokoknim okužbam ob zamenjavi 13-valentnega konjugiranega cepiva z 20-valentnim

Za izvajanje rednega cepljenja otrok v Sloveniji je že na voljo 20-valentno konjugirano cepivo proti pnevmokoknim okužbam (PCV20), ki bo postopoma zamenjalo 13-valentno konjugirano cepivo (PCV13), ki je bilo v uporabi do sedaj.

Z 20-valentnim konjugiranim cepivom (PCV20) se redno cepljenje otrok izvaja s 4 odmerki po shemi 3+1 oz. glede na starost otroka ob začetku cepljenja (za razliko od cepljenja s PCV13, ki se opravi po shemi 2+1).

Pri otrocih, ki začenjajo s cepljenjem, se cepljenje opravi s PCV20 (Tabela spodaj).

Pri otrocih, ki so že prejeli en ali dva odmerka PCV13, priporočamo, da se cepljenje nadaljuje in dokonča s PCV13 (če je na voljo; shema 2+1). V primeru, da PCV13 ni na voljo, se cepljenje nadaljuje s PCV20 (shema 3+1 oz. poživitven odmerek PCV20 za tiste, ki so že opravili osnovno cepljenje s PCV13).

Pri zamudnikih, ki so s cepljenjem pričeli kasneje (od 7. meseca starosti) in prejeli en ali dva odmerka PCV13, se cepljenje po možnost dokonča s PCV13 oz. nadaljuje s potrebnim številom odmerkov PCV20, kot je navedeno v tabeli.

Otroci, ki so zaključili cepljenje s PCV13 ne potrebujejo dodatnih odmerkov PCV 20.

Otroci z zdravstveno indikacijo za cepljenje* in nedonošeni otroci, ki so že pričeli s cepljenjem s cepivom PCV13, nadaljujejo cepljenje s potrebnim številom odmerkov PCV20, kot je navedeno v tabeli. Otroci z zdravstveno indikacijo za cepljenje in nedonošeni otroci, ki so že zaključili cepljenje s PCV13 (in še niso prejeli PPV23), naj prejmejo en odmerek PCV20 najmanj 8 tednov po zadnjem odmerku PCV13.

Pri otrocih z boleznimi in stanji, ki slabijo imunski odziv in so že prejeli vse potrebne odmerke PCV13 in tudi en odmerek PPV23, se priporoča poživitveni odmerek s PCV20, če je od cepljenja minilo najmanj 5 let in še niso bili cepljeni s PCV20.

Priporočila za cepljenje otrok do 5. leta starosti z 20-valentnim konjugiranim pnevmokoknim cepivom

V Sloveniji je bilo z letom 2015 uvedeno redno cepljenje otrok s konjugiranim cepivom proti pnevmokoknim okužbam (ki se je izvajalo najprej z 10-valentnim in nato s 13-valentnim cepivom). Cepljenje se izvaja kot neobvezno/priporočeno pri otrocih od treh mesecev do petega leta starosti.

*Zdravstvene indikacije pri otrocih: kronične bolezni obtočil, dihal, jeter, ledvic, anatomska ali funkcionalna asplenijska bolezen, sladkorna bolezen, polžev vsadek, živčno-mišična bolezen, ki povečuje tveganje za aspiracijo, sum na likvorsko fistulo ter stanja, ki slabijo imunski odziv.

Od decembra 2024 je v Sloveniji za cepljenje otrok na voljo 20-valentno konjugirano pnevmokokno cepivo (PCV20), ki vsebuje polisaharidne antigene 20 pogostih serotipov (1, 3, 4, 5, 6A, 6B, 7F, **8**, 9V, **10A**, **11A**, **12F**, 14, **15B**, 18C, 19A, 19F, **22F**, 23F, **33F**).

Cepljenje se začne v starosti treh mesecev hkrati s cepljenjem s šestvalentnim cepivom (proti davici, tetanusu, oslovskemu kašlju, *Haemophilus influenzae* tipa b, otroški paralizi in hepatitisu B). Drugi odmerek dobijo otroci praviloma skupaj z drugim odmerkom šestvalentnega cepiva v starosti 5 mesecev, tretji odmerek pri 6 mesecih ob sistematskem pregledu, 4. (poživitveni) odmerek pa med 11. in 18. mesecem starosti.

Otroke (zamudnike), ki s cepljenjem pričnejo kasneje, cepimo po shemi glede na starost otroka ob začetku cepljenja (Tabela).

Cepivo je namenjeno preprečevanju invazivnih boleznih, pljučnic in akutnih vnetij srednjega ušesa, ki jih povzroča *Streptococcus pneumoniae* pri dojenčkih, otrocih in mladostnikih starih od 6 tednov do manj kot 18 let ter preprečevanju invazivnih boleznih in pljučnic, ki jih povzroča *Streptococcus pneumoniae* pri odraslih, starih 18 let in več.

Kako cepimo?

Cepimo intramuskularno. Najprimernejše mesto injiciranja je anterolateralni del stegna pri dojenčkih in deltoidna mišica na nadlahti pri malih otrocih. Cepimo lahko sočasno z drugimi cepivi za otroke (živimi ali mrtvimi), skladno z veljavnim programom cepljenja, vendar ne na isto mesto.

Med odmerki morajo miniti vsaj 4 tedni, med osnovnimi in poživitvenim odmerkom pa vsaj 8 tednov.

Tabela: Sheme cepljenja s konjugiranim pnevmokoknim cepivom (PCV20) glede na starost otroka ob začetku cepljenja:

Starost otroka v mesecih	Osnovno cepljenje	Poživitveni odmerek [#]
3 – 6 ⁺	3 odmerki z najmanj 4-tedenskim presledkom	1 odmerek v starosti 11-18 mesecev
7 - 11	2 odmerka z najmanj 4-tedenskim presledkom	1 odmerek v drugem letu starosti
12 - 23	2 odmerka z najmanj 8-tedenskim presledkom	
24 – 59 (2 – <5 let)	1 odmerek	

⁺ Lahko cepimo že od 6 tednov starosti dalje

[#] Minimalni presledek med osnovnim in poživitvenim cepljenjem je 8 tednov